KAPUVÁR

Településképi Arculati Kézikönyv

Egyeztetési anyag

Kapuvár

Településképi Arculati Kézikönyv

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS 4
KAPUVÁR BEMUTATÁSA 6
ÖRÖKSÉGÜNK 9
ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK 20
BELVÁROS 22
KAPUVÁR-TÖRTÉNELMI VÁROSRÉSZ 25
GARTA – TÖRTÉNELMI VÁROSRÉSZ 26
ÚJ ÉPÍTÉSŰ VÁROSRÉSZEK 27
LAKÓTELEP 28
FÜRDŐ, KEMPING 29
IPARI, KERESKEDELMI TERÜLETEK 30
ÖNTÉSMAJOR 31
ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ 32
BELVÁROS 33
KAPUVÁR, GARTA – TÖRTÉNELMI VÁROSRÉSZ, ÖNTÉSMAJOR 35
ÚJ ÉPÍTÉSŰ VÁROSRÉSZEK 37
KERÍTÉSEK 38
AJTÓK, ABLAKOK 40
HOMLOKZATKÉPZÉS 41
ERKÉLYEK, LOGGIÁK 42
RÉSZLETEK 43
IPARI ÉS SZOLGÁLTATÓ ÉPÜLETEK 44
BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK 45
MAI PÉLDÁK 46

BEVEZETÉS

..... 47
..... 50
..... 52
..... 53
emzeti Park adatszolgáltatása alapján)..... 54

„Az építkezés minden polgárnak egyéni joga és magánügye volt, amelybe a városi hatóság nem is kívánt beleszólni, mert nem ismerte fel, mily mértékben érint az közérdeket.

A középkor felfogása szerint a közérdek a telekhatárnál véget ért, s hogy e határon belül hogyan építkeztek, azzal senki sem törődött.

Ennek ellenére a középkori városok utcaképeiben mégis rendet, harmóniát, mértéktartást, egymáshoz való igazodást és ízlést találunk, ami nem jogszabályokból, hanem a középkori polgár gondolkodásából, a közösséghez önként igazodó magatartásból és ösztönös szépérzékből, ízlésből fakadt.”

Borbíró Virgil, 1956

Az építészetet szokás megfagyott zeneként emlegetni. És valóban nagyon sok hasonlóságot találhatunk egy zenemű és az építészet között. Az építészet sokszínűségét a változatos utcák, terek, épületek sokasága adja, mint egy zenekarban a sokféle hangszer: vonósok, fúvósok, ütős hangszerek. Ugyanakkor, ha ezek egymásra tekintet nélkül zenélnek, lehet külön-külön még szép dallam is amit játszanak, az összkép hamis. Ugyanígy a házak is lehetnek eltérőek egymástól, régiek, újak, más rendeltetésűek, de ha nincsenek tekintettel egymásra, zavaros, élhetetlen környezetet alakítanak ki.

Fő tér

Diófasor (táblázat 26.)

A kézikönyv segítség kíván lenni: a település bemutatásával, az értékek megismertetésével és az útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit. Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása. Az unalomig másolt, giccses, sokszor import klónok helyett a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása, a nem diktált, hanem valódi szabadság megismertetése.

A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni, ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan továbbíródik. Ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, hogy ezáltal büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.

KAPUVÁR BEMUTATÁSA

Kapuvár, Győr-Moson-Sopron Megye egyik kisvárosa, mely nevében az egykori nyugati gyepűrendszer megerősített, védett átjárójára, azaz kapujára utal. Nevét sokáig csak Kapu - nak mondták: „...Castrum illud, quod vulgariter Capuu dicitur...” A Kapuvár szóhasználat csupán az 1600-as évektől kezd terjedni, de igazán általánossá majd csak a 18. századtól válik.

Kapuvár az ország északnyugati részén, a Kisalföld két kistájának, a Rábaköznek és a Hanság-medencének a találkozásánál fekszik. Területe: 96,05 km².

Északi, a Hansághoz kapcsolódó természetes határa a Hansági – főcsatorna, mely egyúttal országhatár is. Keletről és délről kisebb települések külterületével határos, míg nyugatról természetes határa a Répce folyó. Kapuvár a Sopron és Győr közötti főúton kb. félúton helyezkedik el (Soprontól 40 km-re, Győrtől 50 km-re). Évszázadokon át Sopron vármegye egyik járásának székhelye, 1871-ig mezőváros, az után nagyközség. 1950-től Győr-Sopron megyei nagyközség, 1969-től város.

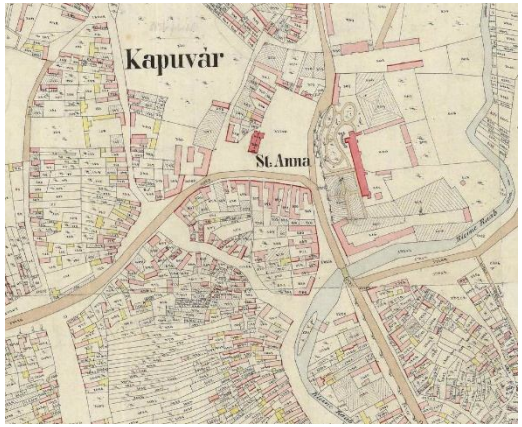

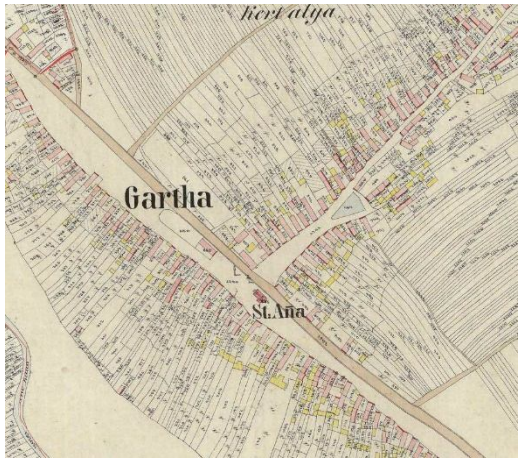

A település legelső lakói a vízjárta síkból kiemelkedő kis-rábai hordalékkúp-vonulatokon telepedtek meg. Már az illírek korában (ie. 4. század) földvár volt e helyen, a nyugatról várt kelta támadások kivédésére. A honfoglalás után a gyepűrendszer őrhelye, kapuja volt. A várat először 1162-ben említik királyi várként III. István egyik oklevelében. Az Árpád-házi királyok korában főként az osztrák és cseh betörések ellen védte az országot. Kapuvár mezővárossá fejlődése a 16. század közepétől számítható. Ekkor kezdik megerősíteni a földvárat a török ellen, majd téglából átépítik.

A Nádasdyak egyik uradalmi központjává fejlesztett vár 1558-tól már oppidum. Egy 1597-ben kelt urbárium szerint a váron belül 41, kívül 12 apró ház volt. Egy másik, 1639-ben kelt urbárium már két utcát említ a váron kívül. A kapuvári vártól 1,5 km-re 1663-ban a muskétások számára megalapították Gartát, amely a település második ősi magja lett. 1709-ben a kurucok lerombolták a várat, amelyet aztán 1750 körül már kastély jelleggel építenek újjá.

Az 1830 körüli második katonai felmérési térkép a város jelentős területi fejlődését mutatja. Valószínűsíthető, hogy a Fő tér és a mai Felsőmező utca közötti egykori Kis-Rába oldalág elzáródása segítette elő a mai Vargyas utca térségének beépítését, délen pedig az erdők továbbirtása után települhetett be a mai Széchenyi utca - Hunyadi utca - Táncsics utca - Ady Endre utca közötti terület. Gartán is megnyúlt a Szent Katalin utca a hordalékkúp végéig. A részletgazdag térképen feltüntették a vár melletti belső majorból az egykori uradalmi Indiamajorba vezető 16. századi eredetű utat, a mai Házhely tengelyét jelentő Cseresznye fasort is.

Az 1882-es harmadik katonai felmérési térképen Garta kis mértékben bővült az állomás felé. 1871-ben a mezővárost visszaminősítették nagyközséggé, ettől függetlenül igen jelentős polgári fejlődés indult meg. Ezek nagyon fontos évtizedek a kapuvári intézménykiépítés és ipartelepítés szempontjából, melynek főszereplője báró Berg Gusztáv német mérnök, az Esterházyak kapuvári uradalmának bérlője. Ekkoriban alakult ki a Kapuvár központját ma is meghatározó városkép az iskolákkal, igazgatási és pénzügyi intézetekkel, templomokkal, gőzmalmokkal. Fellendült a szellemi élet is. 1878-ban megépült a gazdasági kisvasút is, növelve a termelés biztonságát a nehéz talajú hanyi szántókon.

Kossuth Lajos utcai

1940-ben megépítették a győr-soproni főútnak a kapuvári Fő tértől Veszkényig tartó 5 km-es új vonalát, amellyel az egykor nedves Kis-Hany miatti ősi babóti kitérőt rövidítették le. 1945 után újra lendületet vett a település szélső területein az építkezés, amelyből a legnagyobb a Házhely második üteme volt. Emellett szépszámú kertes családi ház épült a várkert, illetve a vár melletti uradalmi belső major helyén is, továbbá a Veszkényi utca környékén új íves lakóutcákban. Garta térsége is szépen fejlődött, a vasútállomás déli oldalán pedig fafeldolgozó üzem és különféle raktárak épültek. A győr-soproni főút említett korrekciója a keleti városrészre irányította a figyelmet. Itt kezdett épülni a modern Kapuvár, emeletes házakkal és új ipari üzemekkel. A kisvasút-hálózatot viszont 1971-ben megszűntették és ezzel az észak-déli irányban jelentősen elnyúló Kapuvár belső közlekedése is sokat romlott.

Az 1979-es kataszteri térkép az 1960-70-es évek erőteljes iparosítása után készült. Az iparosítás hatása a város keleti irányú fejlődése. A hagyományos családi házas építés jelentős része újabb tömbbelső-feltárásoknál történt. Kialakult a négy nagy mezőgazdasági tsz-központ a város szélein.

1997-ben az iparfejlesztés megtorpant és rugalmasabb kisüzemi formában folytatódik az egykori tsz-majorok területén és újabban az Ipari Parkká minősített korábbi iparterületen. A lakásépítés továbbra is főként a külső szabad területeket veszi igénybe. A 90-es évektől megindult a városközpont rekonstrukciója, ezt jelzik a Fő téri tömbben a kereskedelmi-idegenforgalmi célú udvarmegnyitások, a Fő tér közeli piac újszemléletű igényes megújítása, valamint több központi helyzetű társasház építése is.

Volt Járásbíróság (HV) és a Szent Anna

ÖRÖKSÉGÜNK

Kapuvár természeti adottságai, történelmének sokszínűsége adja azt az identitást, ami épületei, közterületei szintjén is kifejeződik.

A városban három országos műemlék található; a Fő téren áll a barokk stílusban, 1750 körül épült volt Esterházy-kastély, ma a Polgármesteri és Járási Hivatal valamint a Rábaközi Muzeális Kiállítóhely otthona. A klasszicista stílusban 1808-ban épült, 1843-ban háromhajóssá bővített Szent Anna plébániatemplom szintén a Fő téren, a városi dísztér mellett helyezkedik el, amely a Rábaköz tájegység legnagyobb temploma. Az épület udvarában áll a harmadik műemlék, a Búsuló Krisztus szobor, amelyet 1691-ben állítottak fel.

M=Műemlék

HV=helyi védett objektum

Kossuth Lajos utca

A Szent Kereszt Köztemetőben 4 sírhely (Mohl Antal r.k. püspök, Pátzay Pál szobrászművész, 1919-es vörösterror vértanúi, Szigethy Attila 1956-os mártír,) a Nemzeti Sírkert részét képezi.

Helyi védelem alá számos objektum került; 33 épület, 38 szobor és emlékmű, 11 építmény és egy helyi védett terület. A helyi védett épületek legnagyobbrészt a városközpontban helyezkednek el, azon belül is a Fő tér környékén.

Krisztus siratása szobor-csoport és feszület (HV)

Mohl Antal sírhelye (Nemzeti Sírkert része)

Ferences templom és lakóház (HV)

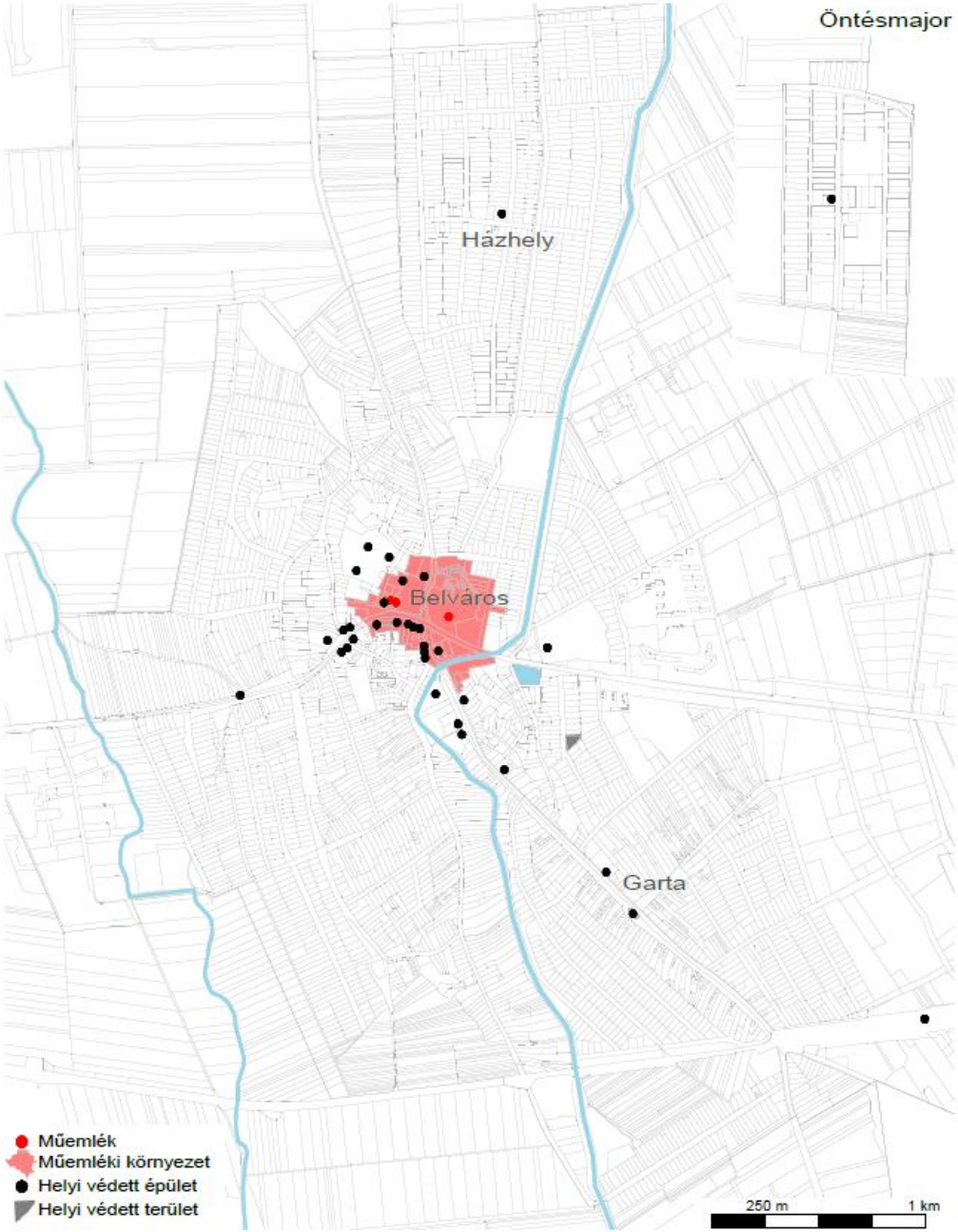

Báró Berg Gusztáv családi kripta (H

Hárfázó Nő (HV)

Páli Szent Vince Katolikus

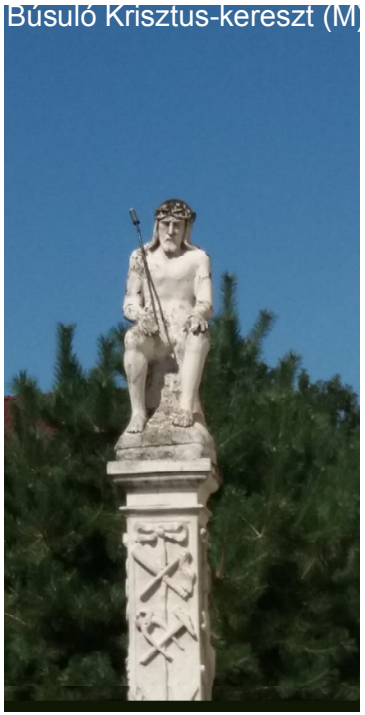
Búsuló Krisztus-kereszt (M)

Volt gőzhenger malom (HV)

Sarlós Boldogasszony temploma, Házhely (HV)

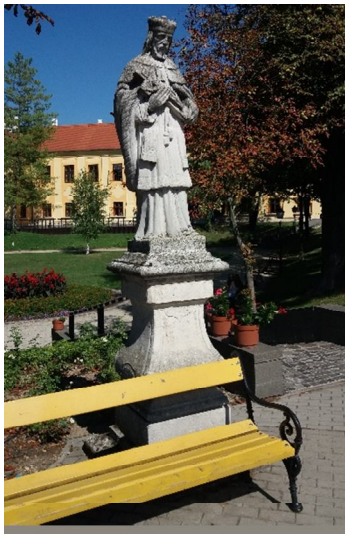

epomuki Szent János
zobra (HV)

. Veres János szobor (HV)

Tüdőgon zó épülete (HV)

Izraelita temető (HV)

Volt Baditz László ház

Városi Közkórház Iga

Lakóház (Kossuth L. u., HV)

Pát s Iskola

Városi Közkórház ’D’ épület (V)

Volt „Rál palota” (HV)

Városi Közkórház Ré

Az épített környezeten túl az egyedi tájértékek is fontos szerepet játszanak a város arculatában. Kapuvár és térsége két kistáj találkozásánál fekszik: a Fertő-Hanság medence és a Rábaköz. Ezeken belül is a Hanság és a Kapuvári-sik tájrészletek azok, amelyek meghatározzák természeti viszonyait. A Rábaköz az Ős-Rába kavicstakarójából épült fel, enyhén hullámos felszínű síkság, folyóvizekben (részben átalakított vizekben) gazdag. A Hanság egykor hazánk egyik legnagyobb kiterjedésű összefüggő lápterülete volt. Az egykori lápterület a Fertő tótól keletre elterülő, azzal együtt kialakult – a Rábaköz és a Mosoni-síkság közé ékelődött – nyugat-keleti irányban hosszan elnyúló süllyedő és feltöltődő medence, tengelyében a Hansági főcsatornával. Hossza Lébénytől a Fertőig 55 km; szélessége átlagosan 12 km. A bősárkányi 4 km-es lápszűkület két medencére osztja: a nyugati törzsmedencére (ez a Kapuvári, vagy Déli-Hany) és északi részmedencére (ez a Lébényi-, vagy Északi-Hany). A Dél-Hanság 4643 ha, Az Észak-Hanság pedig 4059 ha területen fekszik. Más-más forrásokban a különböző szerzők eltérő módon értelmezték a Hanság területi kiterjedését. A lehatárolás történhet a genetikai talajtípus elterjedése szerint; a mezőgazdasági táj alapján; az erdőgazdasági táj kiterjedése és a vízzel mindenkor elöntött terület nagysága szerint is.

A Hanság a magyar flóratartomány (Pannonicum) alföldi flóravidékének kisalföldi flórajárásába (Arrabonicum) sorolható. A Hanság sokáig a Fertő-medencéjével szoros kapcsolatban lévő, azzal összefüggő vízrendszert alkotó hatalmas kiterjedésű lápos élővilág volt. Az egykor mocsaras-zsombékos vidék mára nagyrészt kultúrtáji képet mutat. Eredeti természetes határai pedig jóval kisebbre zsugorodtak. E változások főként a 18. század második felében történt lecsapolások és csatornaépítések következményei. Az egykor hatalmas nyílt vízfelületekkel, nádasokkal és láprétekkel borított terület legmélyebb és állandóan víz alatt fekvő részeit lápi növényzet, a magasabb, néha szárazzá váló részeket pedig „savanyú" füvek borították. Ez utóbbiak remek legelőként és szénatermő kaszálóként szolgáltak az itt élő emberek számára. A táj változatos felszínét jelenleg is különböző vastagságú tőzegréteg, lápi talaj fedi. A tőzeges talaj elbomlott és félig elbomlott növénymaradványokat tartalmazó talaj keveréke. Éppen ezért természeténél fogva gazdag szerves anyagokban. Jellemző e talajra, hogy igen gyakran meglehetősen nedves, vízzel jól átjárt. A Hanság ideális élőhely számtalan tőzeges, lápos környezetet kedvelő növény számára. A Hanság állatvilága az Alföldi (Pannonicum) faunakörzet második faunajárásába, a Kisalföldhöz (Arrabonicum) tartozik. Faunája a Fertőhöz hasonlóan nagyon gazdag, azzal sok esetben hasonlóságokat mutat. Számos ritka, védett faj található az Észak- és Dél-Hanság területén is. Az állatvilágra jellemzőek a síkvidéki tavak, kiterjedt láprétek és égerláperdők faunaelemei, posztglaciális fajokkal.

A településen közel 50 egyedi tájérték található (lásd táblázat). Kapuvár város bel- és külterületén elődeink igényes tájgondozó munkája eredményeként értékes fák, fasorok, facsoportok maradtak ránk. Az Esterházy uradalom irányítói, különösen annak bérlője, Báró Berg Gusztáv nagy gondot fordított a gazdaságot, majorokat behálózó utak, a kisvasút mentének díszítésére. A várkastélyt övező park pedig tárháza volt az évszázados korú, ebben a tájban honos és idegenből hozott különleges fafajoknak.

A II. világháború után a kastélypark megsemmisült, a fákat kivágták, a területet beépítették. A külterületen élő fák is gazdátlanná váltak, semminemű megfogalmazott védelemben nem részesültek. Talán az előző generáció fa iránti tiszteletének, a génjeiben lévő természetszeretetének köszönhető, hogy a hosszú évtizedeket kis veszteséggel vészelték át a fák. Sajnos a veszély nem múlt el. Az elmúlt évtizedben több felelőtlen hatás érte őket, mint az azt megelőző fél évszázadban.

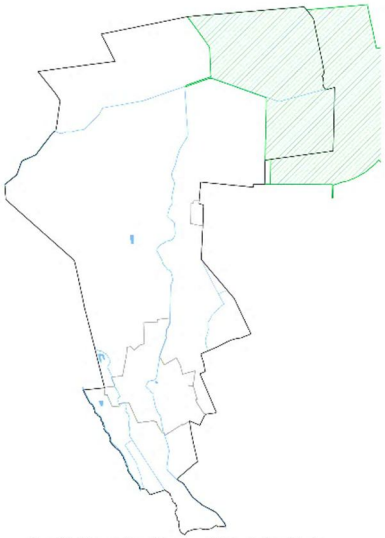

Fertő-Hanság Nemzeti Park területe

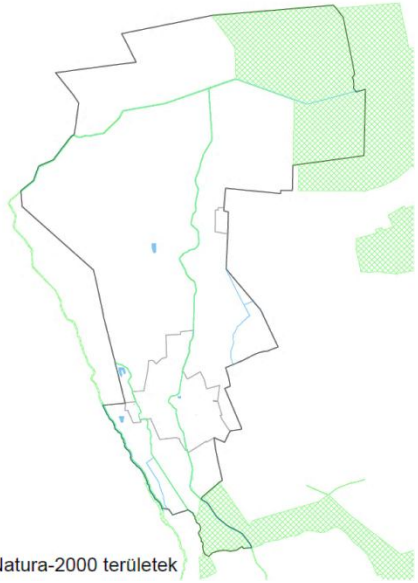

Natura-2000 területek

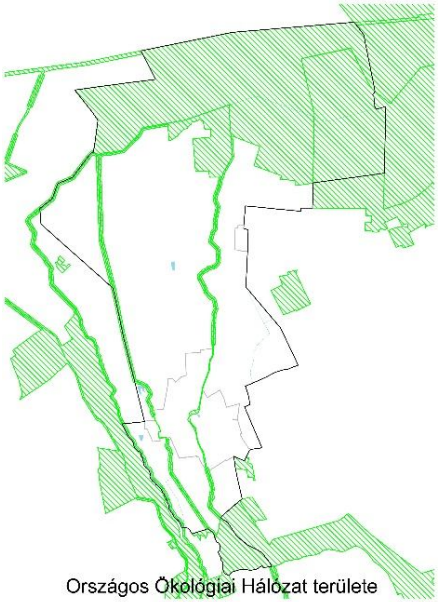

Országos Ökológiai Hálózat területe

A település hatalmas külterülettel rendelkezik, köztük északon a Déli-Hanság erdeivel és csatornáival, amely fokozottan védett terület, a Fertő-Hanság Nemzeti Park része. A Hanságban a fás területek aránya egészen az 1960-as évekig egészen csekély volt, de több helyen fordultak elő égerlápok (Carici elongatae-Alnetum és Fraxino pannonicae-Alnetum) és a fűzlápok (Molinio-Salicetum cinereae), illetve a mára már kipusztult nyírlápok. A lecsapolásokat követően az erdővel borított területek jelentős átrendeződése következett be, de a ma megtalálható láperdők, Csíkos-éger, Vesszős-erdő, Figurák) mindenképpen kiemelkedő értéket képviselnek. Alnövényzetükben helyenként tömeges a védett tőzegpáfrány (Thelypteris palustris), szálanként találkozhatunk a szálkás pajzsikával (Dryopteris carthusiana) és a fekete ribiszkével (Ribes nigrum). A fészkelő madárfajok közül a fekete gólyát (Ciconia nigra), az uhut (Bubo bubo), a rétisast (Haliaetus albicilla), illetve a telepesen fészkelő szürke gém (Ardea cinerea) és bakcsó (Nycticorax nycticorax) lehet kiemelni.

Szürke gém (Ardea cinere

Szentháromság szobor két platánfával (táblázat

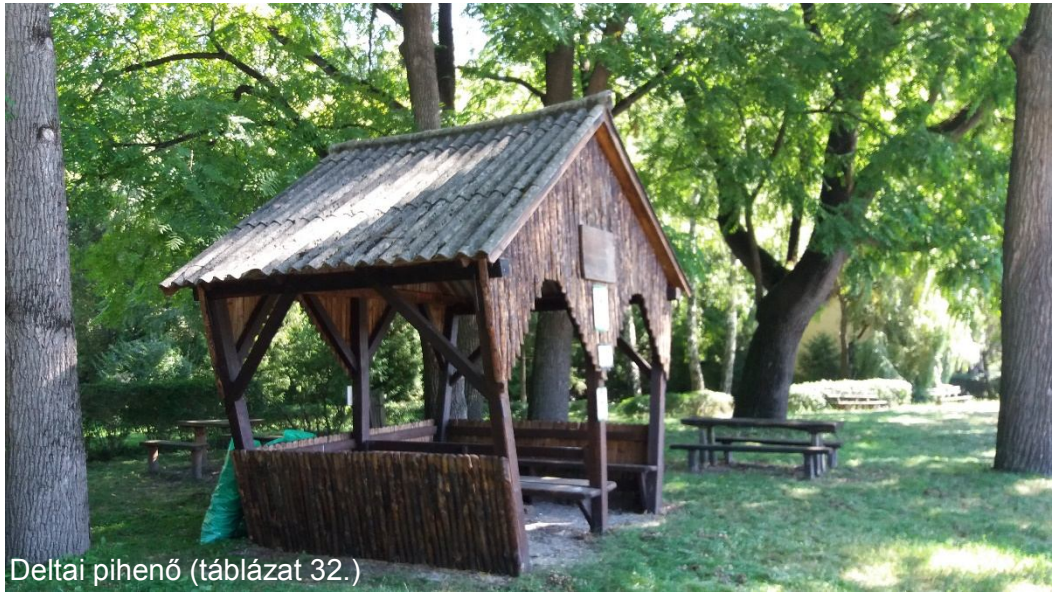

Deltai pihenő (táblázat 32.)

Csíkos éger

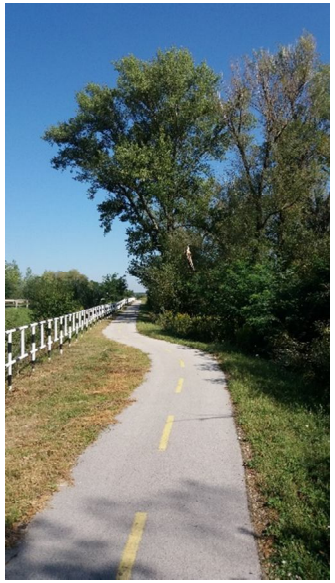

A település két gyalogos-kerékpáros híddal csatlakozik a szomszédos Ausztriához; a 2013-ban átadott, Hansági-főcsatorna felett átívelő kosárfüles hidat Berg Gusztáv báróról nevezték el.

Mosontarcsa – a mai Andau – Burgenlandban, Ausztria keleti tartományában található, az osztrák-magyar határon, mely az 1956-os magyar forradalom következtében vált világhírűvé. A településtől 18 km-re a Hanság-főcsatornán volt egy fahíd A forradalom kárvallottjai, a bosszú és megtorlás elől menekülők novemberben - amíg az oroszok le nem rombolták, - e hídon jutottak a szabad világba. Andauban egy idős fafaragó művész kezdeményezte, hogy a forradalom 35. évfordulóján, 1991-ben építsék újra a hidat. Az új híd a forradalom 40. évfordulóján 1996-ban lett felavatva. A Hansági-főcsatornán átívelő 27 méter hosszú és 2 méter széles fából készült Andaui híd ma történelmi emlékhely és ideiglenes határátlépő is. Vele kezdődik a mintegy 9 km hosszú "menekülők útja", amelyen először 1947-48-ban az elűzött németek, majd 1956-ban a forradalom után 200.000 magyar menekült Ausztriába. A hidat a szovjetek kétszer is felrobbantották, így a mai már csak emlék. Az út mentén az erőszak, a kirekesztés és a gyűlölet ellen szóló szobor-alkotások kerültek kiállításra az osztrák oldalon. Kapuvárról a híd egy 15 km hosszú kerékpáros úton közelíthető meg, amely feltárja a hansági lápi erdők érintetlen természeti értékeit.

Báró Berg Gusztáv gyalogos-kerékpáros híd

Mosontarcsai gyalogos-kerékpáros hí

A Fertő-Hanság Nemzeti Park része a Hanság, amelyet a környék népnyelve "Hany"-nak nevez. Az ősi háborítatlanságban gazdag lápi és mocsári növényvilág alakult ki. Hany népe sajátos hiedelem- és mondavilágot teremtett a láp fölött sejtelmesen hol itt, hol ott megjelenő, sárgásan, kékesen derengő fénycsóvák köré. Ezek a titokzatos "lidércfények" a lápban keletkező gázok öngyulladásával keletkeztek, de a néphit szerint a felvillanó kis bolygótüzek halálba csalogatva a kapzsi embereket, az elásott kincsek fölött lebegtek. Napjainkra csak néhány kisebb tó maradt meg a vadregényes lápból, amelyek őrzik az egykori vadvízország rejtelmes hangulatát. A megmaradt lápvilág sekély vizű tavain, égereseiben szinte magunk előtt látjuk az egykori hanyi embereket, amint csáklyás, hosszú orrú fertői ladikokon csendesen siklanak a vízen. 1749 márciusában furcsa emberi lényt fogtak ki a kapuvári halászok a Hanság lidércfényes lápi világából. Nyolctízéves gyermeknek látszott, kettős szemhéja volt, és keze, lába ujjai között úszóhártya feszült. Kapuvár város érdekessége, hogy a kereszteltek anyakönyve harmadik kötetének feljegyzése szerint 1749. március 17-én keresztelték meg Istvánt, akit a kapuváriak később Hany Istóknak neveztek el.

Az esetről a kapuvári járási hivatalban 1803. augusztus 8-án német nyelven hivatalos jegyzőkönyvet vettek fel, mely szerint 1749. évi március hó 15-én Nagy Ferenc és Molnár Mihály kapuvári halászok egy körülbelül tízéves fiút fogtak, aki teljesen vadállathoz hasonlított ugyan, de tökéletes emberi alakja volt. Ezt a fiút behozták a kapuvári kastélyba, és mivel nem tudott beszélni, feltételesen megkeresztelték. A fiú meztelen volt, feje nagyon kerek, szemei kicsinyek, orra kissé behorpadt, szája széles, egész testén, még a fején is nem rendes emberi bőr, hanem pikkelyes, bütykös felület volt látható. Végtagjai különösen elnyúlóak, de főképpen a kezén és a lábán kétszeresen hosszú ujjak voltak. Csak füvet, szénát és szalmát evett. Ruhát nem tűrt magán, és ha nem látott embert maga körül, azonnal beleugrott a kastély körül futó várárok vizébe és úszott, mint a hal. Közel egy évig volt a kastélyban. Már főtt ételt is evett, ruha is volt rajta és kezdett már emberré válni, amikor a hajdúk éppen ezen okból már túlságosan megbíztak benne, olya annyira, hogy ez az emberke váratlanul elveszett és többé nem találták meg. Feltehetően a kastélytól nem messze folyó Rábába ugrott és visszaúszott a Hanságba. E legendás talált gyermek történetét a szájhagyomány kiszínezte. Jókai Mórt is megihlette, a Névtelen vár című regényében ír róla.

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

Kapuváron több eltérő karakterű településrész található; a földszintes családiházas beépítéstől kezdve a kisvárosias, társasházas beépítésen át a nagyvárosias, többszintes telepszerű beépítésig. A belvárosi és a gartai történelmi mag köré csoportosulnak az újabb beépítések, tömbfeltárások és az iparterületek, illetve a ma még többnyire szántóként használt átalakuló (majdani lakó -és gazdasági) területek alkotják az átalauló területeket.

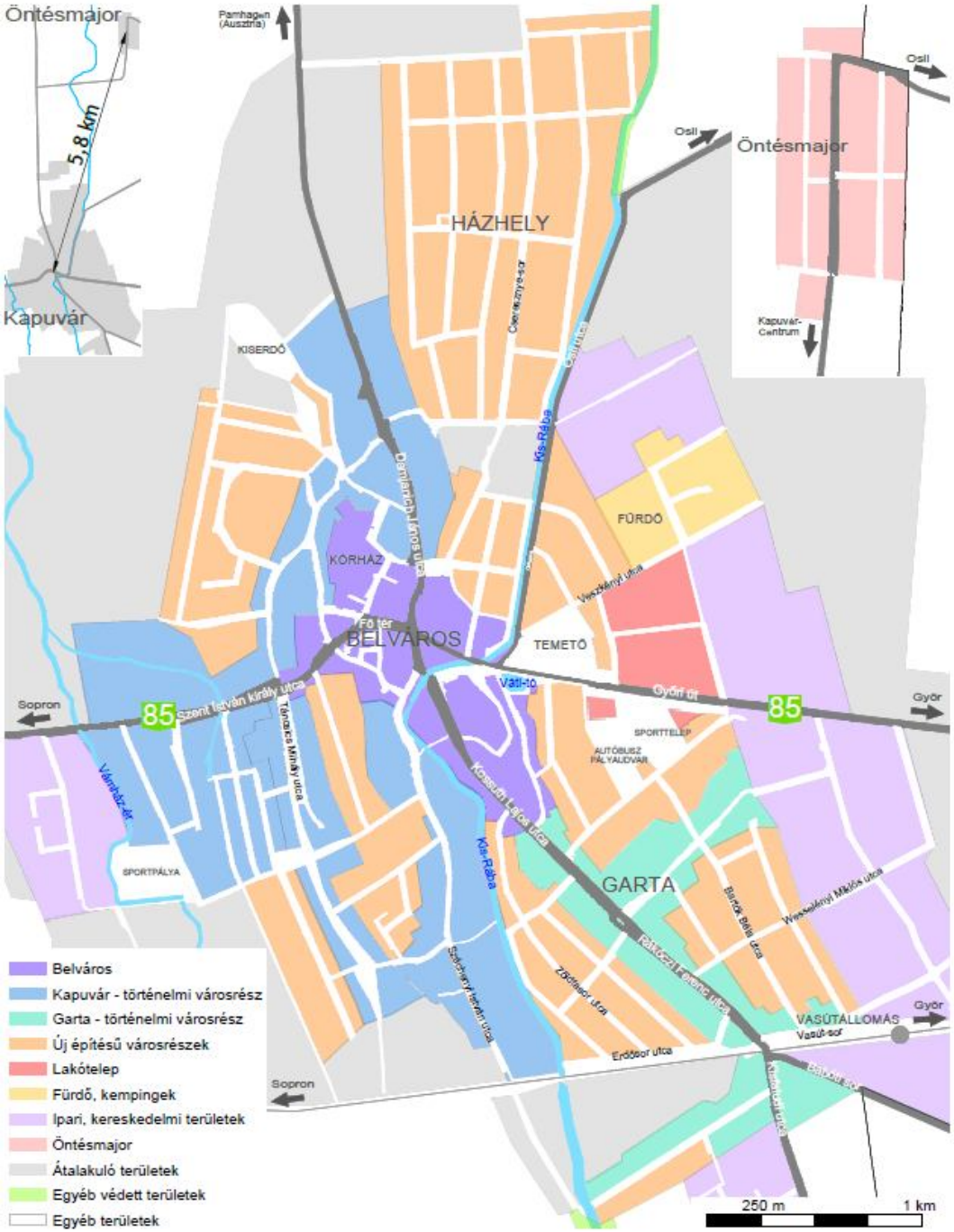

A karakter szerinti lehatárolás az egész közigazgatási terület figyelembe vételével készült el; a beépítésre nem szánt területeken három kategóriát különböztettünk meg: Hanság, egyéb védett területek és egyéb területek. A beépítésre nem szánt területek körébe tartoznak mindazon területek, amelyeken a jövőben nem lenne kívánatos nagyobb épületállomány megjelenése. Ilyenek a jó minőségű szántóterületek, erdőterületek, rétek, gyepek, legelők területei, vízpartok, vizek környezete.

A kialakult tájhasználat szervesen kapcsolódik a település történetéhez, történelméhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában, erősítésében. Nem lehet tehát cél a védett területek kivételével teljesen kizárni ezekről a területekről sem egy-egy laza, szellős beépítésű gazdasági területet, majort, üdülőépületet, sport-szabadidős létesítményt. Fontos azonban, hogy a tájképben továbbra se ezek domináljanak.

A védett területeken a beépítés továbbra sem javasolható.

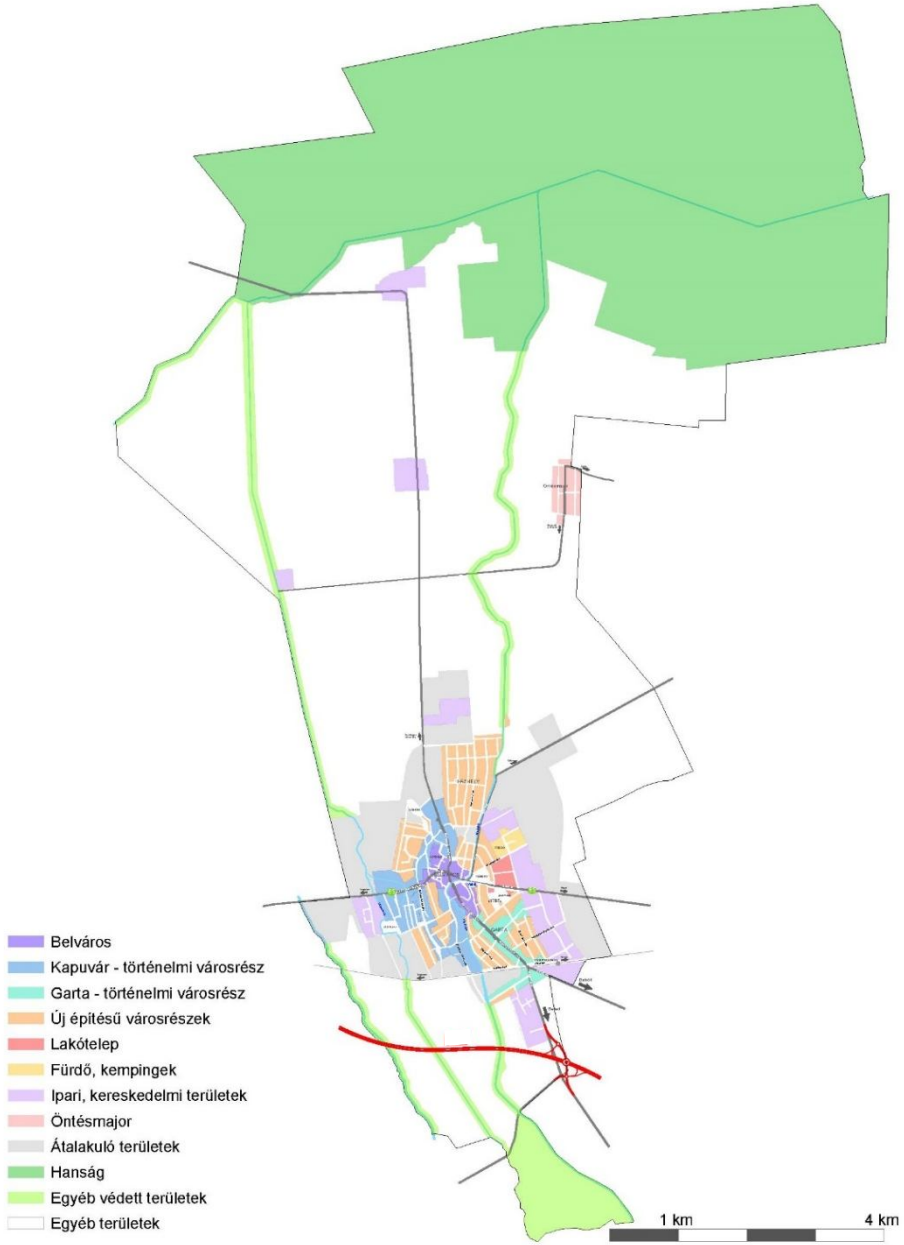

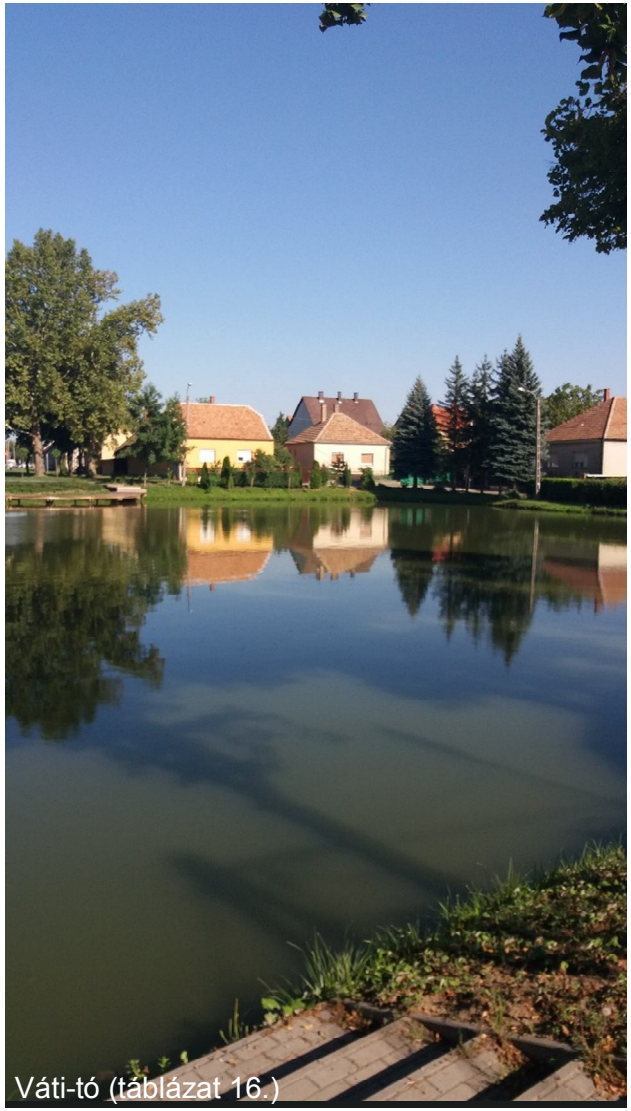

Váti-tó (táblázat 16.)

BELVÁROS

A történeti városmag a vár, a volt Esterházy-kastély, mai városháza. A 17-19. századi telektömb a Vargyas utca-Deák Ferenc utcáig, a 20. századi szabályos beépítésű belmajor és a kastélyparkban épült családi házak.

Városképi szempontból meghatározó az egyedi műemléki védelem alatt álló volt Esterházy-kastély és a Szent Anna római katolikus templom. Az igényesen felújított Fő tér és Piactér környékén alakult ki a városközpont, szépen karbantartott épületek sora: plébánia, óvoda, iskola, városháza, kórház, művelődési központ. Az utca másik oldalán térfalat képező, zártsorú beépítésben kétszintes lakó- és kereskedelmi funkciójú házak között találunk történeti értékű polgárházat és modern épületeket. A tértől nyugati irányban a Hanság üzletház jellegzetes karaktere emelkedik, előtte teresedés, a tömb beépítése folyamatban van. A Fő tér hagyományos arculatának megőrzése érdekében a lakóházak ritmusa, a homlokzatok jellege, a beépítés mértéke megtartandó.

A kanyargós Soproni és Vargyas utca földszintes családi házai között megjelennek elhanyagolt állapotú és szépen felújított, modernizált népi lakóépületek. A terület archaikus utcahálózata festői településképet eredményez. A Kastélypark 20. századi szabályos beépítésébe többnyire „kockaházak” épültek.

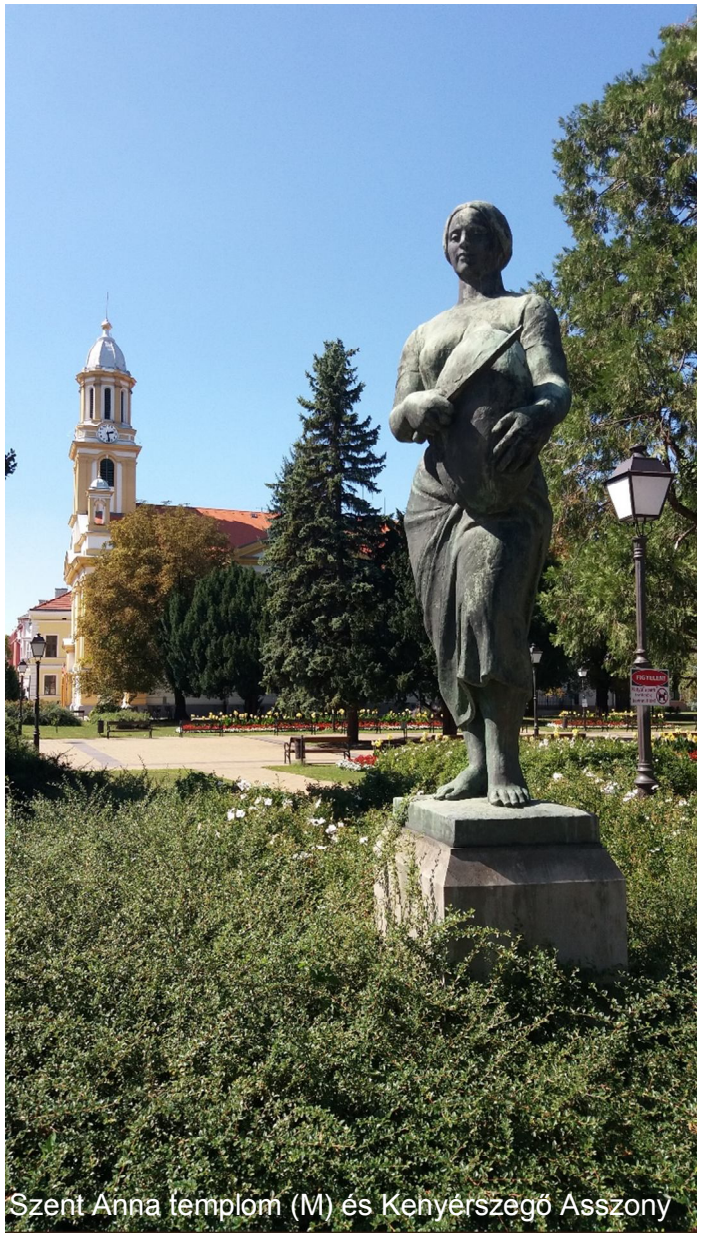

Szent Anna templom (M) és Kenyérszegő Asszony

Kőfal (HV; Fő

Kossuth Lajos utca

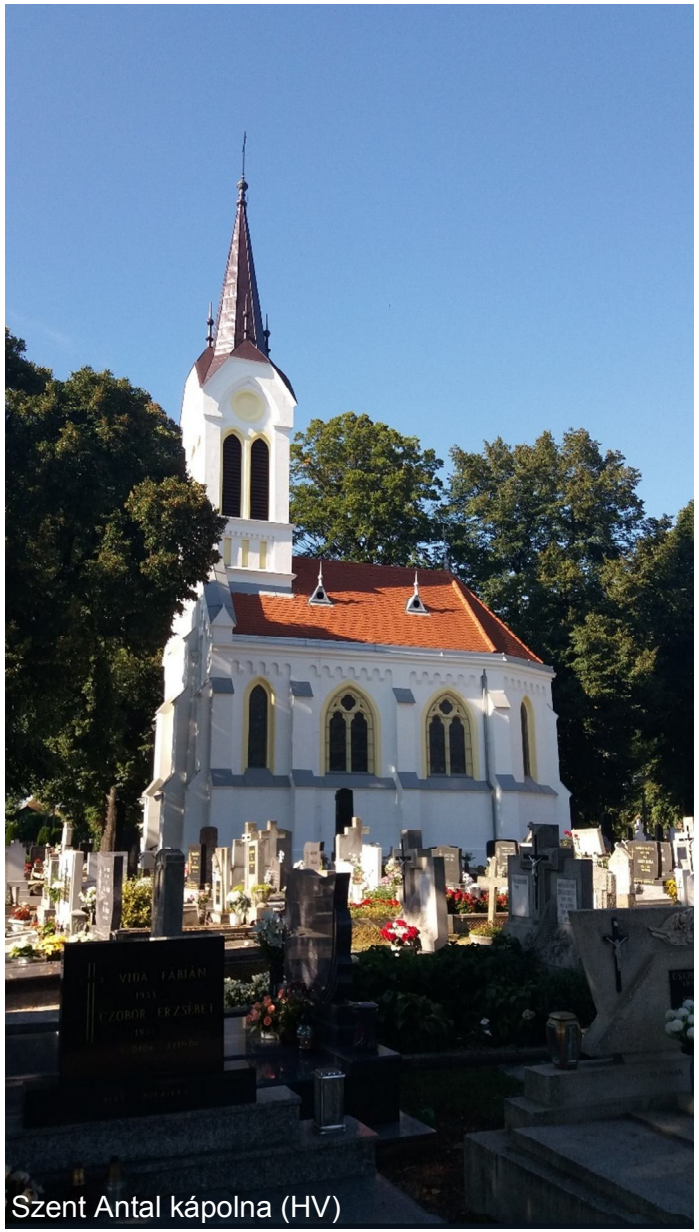
Szent Antal kápolna (HV)

Páli Szent Vince Katolikus Általános Iskola (

Fő tér

KAPUVÁR-TÖRTÉNELMI

Kapuvár belvároson kívüli történelmi városrészében a legmarkásabban az utcahálózat őrizte meg az ősi formáját; néhol tágas, fasorral övezett hangulatos utak alakultak ki, néhol csak szűk, egyoldalas beépítésű utcákat láthatunk.

Az utcákat járva egyaránt találkozhatunk utcára merőleges tetőgerincű, oromfalas és utcával párhuzamos tetőgerincű lakóépületekkel is.

GARTA – TÖRTÉNELMI

1922-ben egyesült Garta település Kapuvárral. Kapuvár felől a Kossuth Lajos utca és Széchenyi utca környéke a belváros történeti magja. Az utcák elején zártsorban, kisvárosias jelleggel polgárházak emelkednek, megjelenik a Kis-Rába Áruház lapostetős, modern tömege, majd távolodva a városközponttól kisebb tömegű, egyszintes épületek következnek. A városrész jellegzetes épületeinek, a Szent Sebestyén templomnak, a vasútállomásnak, több hagyományos népi lakóépületnek megőrzésével lehet hosszú távon az arculatot megőrizni.

ÚJ ÉPÍTÉSŰ VÁROSRÉSZEK

Kapuvár esetében új építésű városrészek alatt a XX. sz. elejétől napjainkig kialakult településrészeket értjük (kivéve külön kategóriaként a lakótelepeket). Ezek a beépítések néhol a történelmi mag kiterjesztéseként jöttek létre, néhol a meglévő hosszú telkek megosztásával tártak fel új utcákat. A beépítésben keverednek az egyes korszakok; archetípusként figyelhető meg az utcával párhuzamos tetőgerincű, kétoldalon csonka konttyal ellátott kétablakos lakóépület, amely az egész városban visszaköszön, egyes helyeken több is áll egymás mellett. Megjelennek továbbá a Kádár-korszakot idéző sátortetős „kockaházak”, illetve a mediterrán hatású, a szokásosnál lankásabb tetőhajlásszögű lakóépületek is. A városban a kortárs építészet is képviselteti magát, bővebben a jó példák fejezetben lesz róla szó.

LAKÓTELEP

Szabadon álló beépítésű, nagy tömegű, lapos tetős többszintes épületek, meghatározó architektúrával. Környezetük rendezett.

FÜRDŐ, KEMPING

A termálfürdő környezete rendezett, kellemes zöldterület. Fejlesztése kisvárosi léptékű.

A termálfürdő magas színvonalú wellness szolgáltatásaival, valamint igényesen berendezett apartmanjaival várja a kikapcsolódni, pihenni, gyógyulni vágyó vendégeket. A tudományosan igazolt gyógyhatással rendelkező termálvíz és szolgáltatásaink testi megújulást, lelki felfrissülést nyújtanak az idelátogatóknak.

IPARI, KERESKEDELMI

Az ipari tevékenységek a város szélére kerültek. A város szélére újonnan települt ipari létesítmények határainak fásítása, védősávok kialakítása pozitív változást jelentene. Ide tartoznak továbbá a külterületen elszórtan elhelyezkedő majorok: Kistölgyfamajor, Miklósmajor, Földvármajor.

ÖNTÉSMAJOR

A Belvárostól kb. 6 km-re, északkeletre fekvő Öntésmajor településrész pár utcából áll, amely falusias jellegű beépítéssel rendelkezik, itt is megjelenik az „Új építésű városrészek” fejezetben leírt archetípus. Fontos megemlíteni, hogy itt található a Fertő-Hanság Nemzeti Park „Hanság Élővilága” című kiállítása.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

Arra a kérdésre, mitől szép egy lakóház, nem lehet egy mondatban válaszolni. Neves építészek és filozófusok a különféle megközelítések ellenére egyetértenek azonban abban, hogy a közhiedelemmel ellentétben a szépség nem szubjektív, nem részrehajló. Szép az, ami érdek nélkül tetszik, mondja Kant. A szépség sokféle lehet. Borainkról sem mondhatjuk, hogy a vörösbor jó, a fehér nem. Tudva, hogy bizonyos alkalmakhoz, ételekhez jobban illik a vörös, mondhatjuk, hogy mi a rozét szeretjük. Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket. Viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat, ne járjunk úgy, mint a borász, aki gyakorlatlanul túlkénezi borát.

BELVÁROS

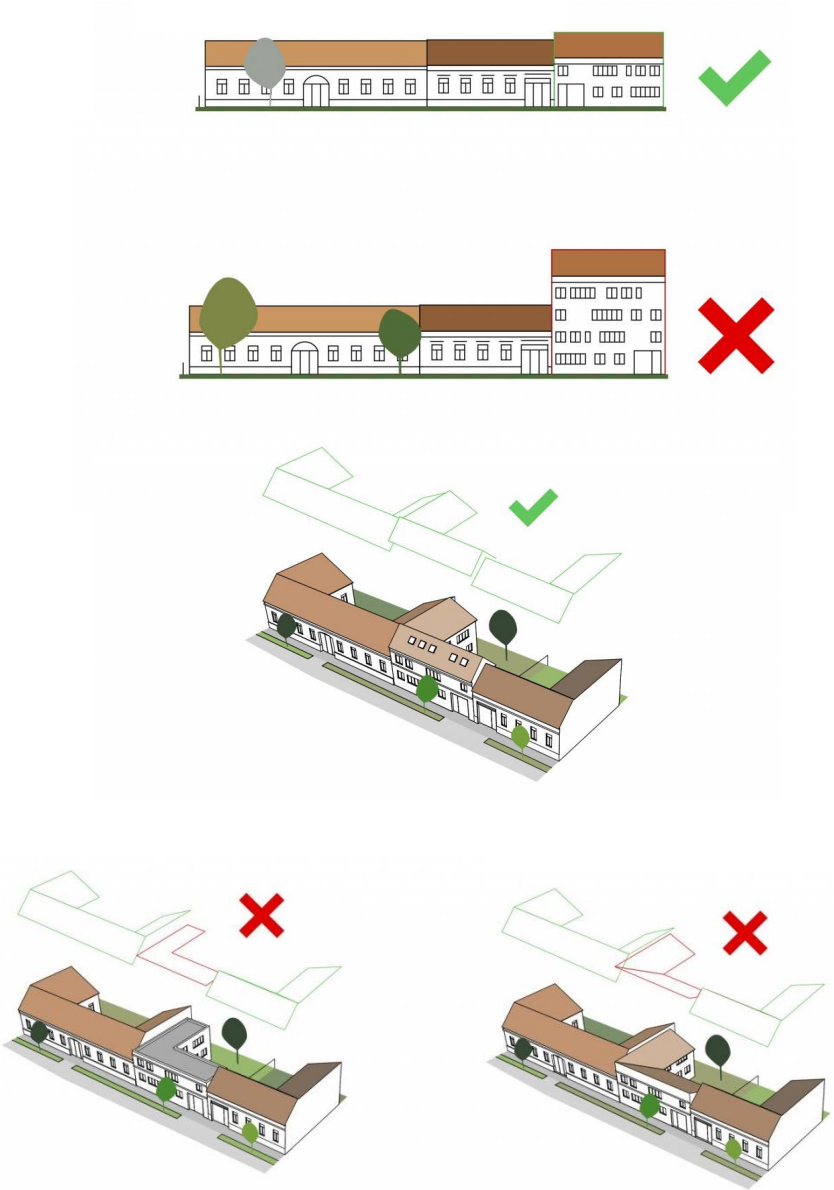

MAGASSÁG

Kapuvár belvárosi történeti, zártsorúan beépített településrészén a házak magassága közel azonos. A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetük. A túl magas házak nem illeszkednek Kapuvár történeti településrészének utcaképébe.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Kapuvár történeti, zártsorúan beépített településrészén a házak tetőhajlásszöge közel azonos. A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetük. A túl alacsony vagy túl magas hajlásszögű, vagy az eltérő formájú tetővel rendelkező házak nem illeszkednek Kapuvár történeti településrészének utcaképébe.

TELEPÍTÉS

Új épület építésénél az utcaképhez illeszkedő beépítési formát kell követni és a településkép védelme érdekében az épületeket lehetőleg a kialakult beépítési vonalhoz illesszük.

SZÍNEK

Kapuvár belvárosi történeti településrészének színvilága változatos, mégis megfigyelhető egy visszafogott illeszkedés, hasonló anyag- és színhasználat.

Kapuvár történeti településrészén a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemez fedés és burkolat.

Az épületeken az égetett agyagcserép fedés javasolt. Kerülendő a műantikolt vagy egyéb, nem természetes színű cserepek vagy cseréptől eltérő egyéb héjazatok (műpala, bitumenzsindely stb.) alkalmazása. A feltűnő, kirívó színhasználat (pl. zöld vagy kék cserép) szintén nem megengedhető.

Az épületek homlokzatának, oromfalának, tűzfalának kialakításánál a területen hagyományos vakolt architektúra alkalmazása javasolt. Kerülendő a homlokzat túlzott - kővel, fával vagy téglával történő - burkolása. A homlokzati felületek és nyílászárók színei esetében kerülni kell a túlzottan élénk vagy túlzottan sötét színek (lila, kék, piros) használatát és a környezethez alkalmazkodó természetes színeket kell előnyben részesíteni. Egy adott épületen nem ajánlott túl sok eltérő szín vagy 3-nál több árnyalat alkalmazása.

A lábazatok esetében kerülendő a ragasztott, csempeszerű utánzatok alkalmazása. Előtérbe kell helyezni a hagyományos kő, tégla vagy vakolt lábazatokat.

A nyílászárók esetében kerülni kell a túl sok osztással kialakított vagy fekvő téglalap alakú nyílászárók alkalmazását. A területen lehetőség szerint kerülni kell az utólagosan beépített redőnytokok megjelenését.

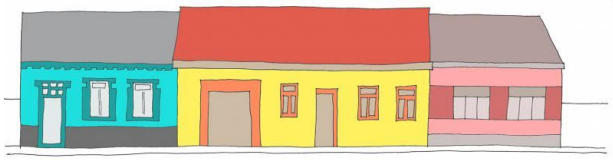

KAPUVÁR, GARTA – TÖRTÉNELMI VÁROSRÉSZ,

MAGASSÁG
Kapuvár és Garta történelmi településrészén, Öntésmajor településrészen a házak magassága közel azonos. A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetük. A túl magas házak nem illeszkednek Kapuvár és Garta történeti településrészének utcaképébe.

TETŐHAJLÁSSZÖG
Kapuvár és Garta történelmi településrészén, Öntésmajor településrészen a házak tetőhajlásszöge közel azonos. A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetük. A túl alacsony vagy túl magas hajlásszögű, vagy az eltérő formájú tetővel rendelkező házak nem illeszkednek Kapuvár és Garta történeti településrész, Öntésmajor utcaképébe.

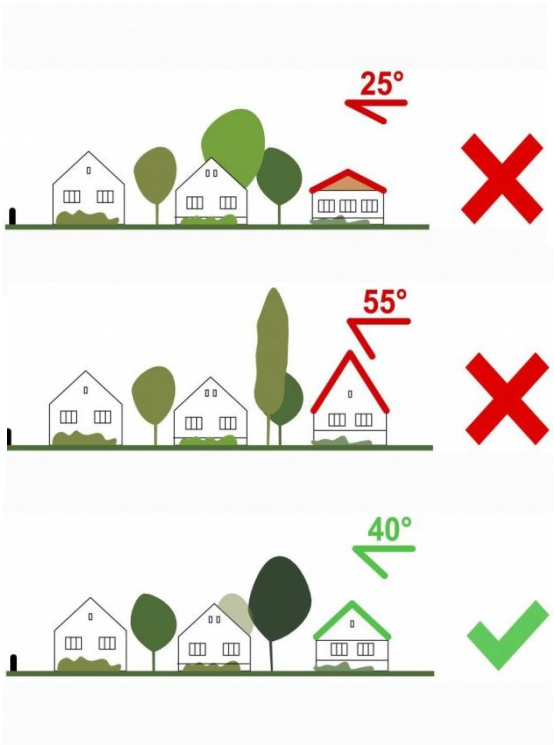

TELEPÍTÉS

Új épület építésénél az utcaképhez illeszkedő beépítési formát kell követni és a településkép védelme érdekében az épületeket lehetőleg a kialakult beépítési vonalhoz illesszük.

SZÍNEK

Kapuvár és Garta történeti településrész és Öntésmajor településrész színvilága változatos, mégis megfigyelhető egy visszafogott illeszkedés, hasonló anyag- és színhasználat.

Kapuvár és Garta történeti településrészén és Öntésmajor településrészen a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemez fedés és burkolat.

Az épületeken az égetett agyagcserép fedés javasolt. Kerülendő a műantikolt vagy egyéb, nem természetes színű cserepek vagy cseréptől eltérő egyéb héjazatok (műpala, bitumenzsindely stb.) alkalmazása. A feltűnő, kirívó színhasználat (pl. zöld vagy kék cserép) szintén nem megengedhető.

Az épületek homlokzatának, oromfalának, tűzfalának kialakításánál a területen hagyományos vakolt architektúra alkalmazása javasolt. Kerülendő a homlokzat túlzott - kővel, fával vagy téglával történő - burkolása. A homlokzati felületek és nyílászárók színei esetében kerülni kell a túlzottan élénk vagy túlzottan sötét színek (lila, kék, piros) használatát és a környezethez alkalmazkodó természetes színeket kell előnyben részesíteni. Egy adott épületen nem ajánlott túl sok eltérő szín vagy 3-nál több árnyalat alkalmazása.

A lábazatok esetében kerülendő a ragasztott, csempeszerű utánzatok alkalmazása. Előtérbe kell helyezni a hagyományos kő, tégla vagy vakolt lábazatokat.

A nyílászárók esetében kerülni kell a túl sok osztással kialakított vagy fekvő téglalap alakú nyílászárók alkalmazását. A területen lehetőség szerint kerülni kell az utólagosan beépített redőnytokok megjelenését.

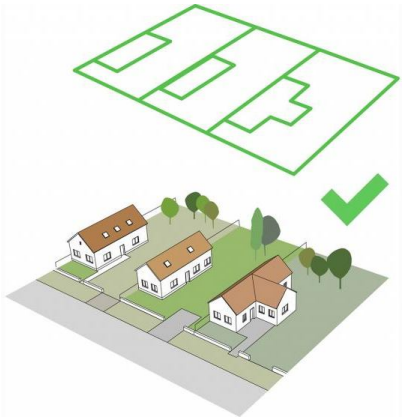

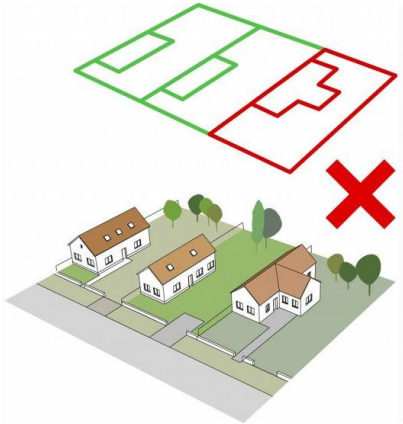

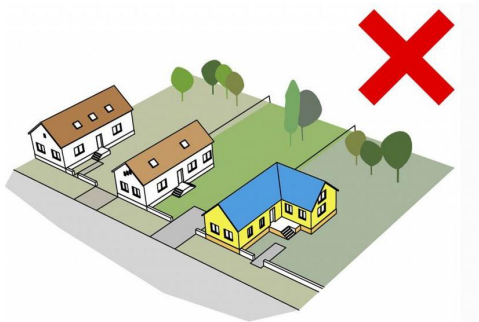

ÚJ ÉPÍTÉSŰ

MAGASSÁG
Kapuvár új építésű településrészein a házak magassága közel azonos. A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetük. A túl magas házak nem illeszkednek Kapuvár új építésű településrészeinek utcaképébe.

TELEPÍTÉS
Új épület építésénél az utcaképhez illeszkedő beépítési formát kell követni és a településkép védelme érdekében az épületeket lehetőleg a kialakult beépítési vonalhoz illesszük.
SZÍNEK
Kapuvár új építésű településrészeinek színvilága változatos, mégis megfigyelhető egy visszafogott illeszkedés, hasonló anyag- és színhasználat.
Kapuvár új építésű településrészein a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemez fedés és burkolat.

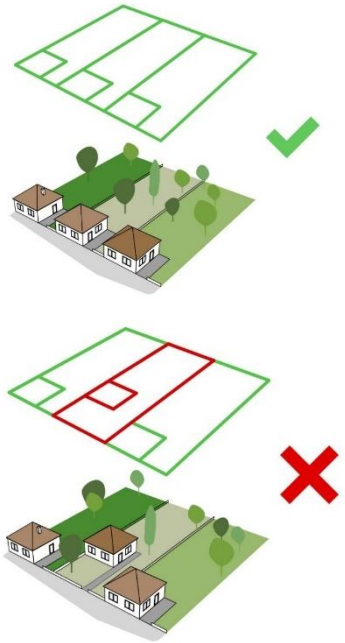

KERÍTÉSEK

A kerítés egyszerre teremt kapcsolatota közterülettel, ugyanakkor elválasztja azt az ingatlantól. Térfalat képez, mely lehet tömör, ha magánéletünket szeretnénk óvni, de lehet áttört, átlátható is.
Kapuváron a kerítések terén is találhatunk jó példákat az új építésű városrészben és a régi településrészeken egyaránt. A régebben épült épületek kerítésénél többször visszaköszön a kőoszlopokból álló kerítés, a kapu két markánsabb, bemart mintázatú oszloppal, tetején kőbabával kap nagyobb hangsúlyt, erre számos példát találunk a településen, kissé módosult formában. Az újabb kerítéseknél megfigyelhető a kő, terméskő és a faanyag keveredése.
A kertkapu a megérkezés, fogadás kiemelt pontja. A kertkapu és a gépkocsikapu kialakításakor illeszkedjünk a kerítéshez és az épülethez. A kapu legyen hangsúlyos, de ne hivalkodó. Kialakításakor mértékkel alkalmazhatunk helyi hagyományos díszítőmintákat.
Új kerítések kialakításánál törekedni kell az áttört kerítések alkalmazására, a tömör, mindent takaró beton és fémlemez anyagú kerítés kerülendő.

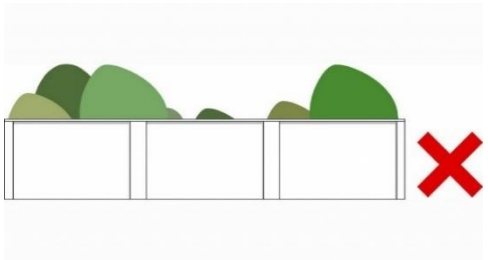

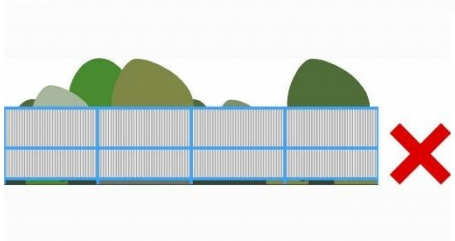

22

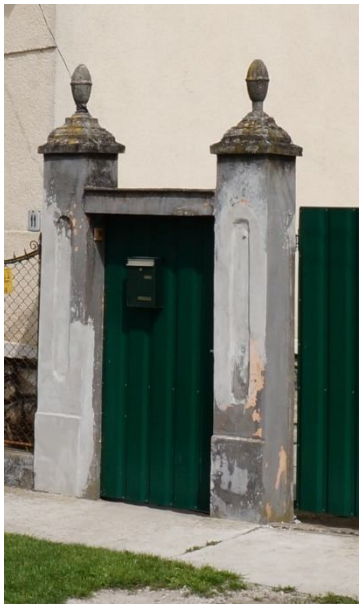

35

AJTÓK, ABLAKOK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épülettömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, milyen módon tesszük ezt.
A hagyományos nyíláskialakítás a történeti településrészen jól megfigyelhető: két szárnyú, jellegzetesen két vagy három osztatú ablakok, utcai homlokzaton szimmetrikus kialakítással. A történeti településrészen hosszanti kialakítású, keskenyebbnek tűnő ablakokat figyelhetünk meg. Új ház építésekor érdemes körüljárni a környéket, és ihletet meríteni, hogy az otthonunk minél jobban bele tudjon simulni környezetébe, ezzel is gazdagítva az utcaképet.

HOMLOKZATKÉPZÉ

Az épületeink burkolása, vakolatának színezése, megmunkálása mindig is kedvelt tulajdonosi eszköz volt településünkön. Használjuk bátran, de figyeljünk a végső összképre! A túldíszített, túlszínezett épület hamar elveszíti érdekességét, és utána inkább zavaróan hat a nyugodt, tiszta településképben. Kapuváron többféle burkolat is megjelenik, a jó hangulatú vadszőlő által befutott vakolt háztól kezdve a kórházi lépcsőház játékos üvegtéglás megoldásán át a modern fehér vakolt felületig, illetve a temető kiszolgáló épületénél a kőburkolat-fehér vakolt felület kombináció is szép hatást kelt.

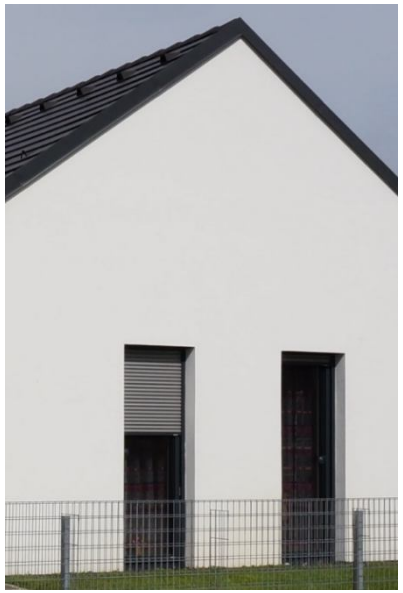

ERKÉLYEK,

A településen kerülendő az utcai homlokzatra néző, az épület tömegéhez képest aránytalan erkély vagy loggia alkalmazása.
Építészetileg, arculati szempontból megfelelő erkélyek kialakíthatóak.

RÉSZLETEK

Többnyire a városban lakók vagy a szemlélődő turisták sem vesznek észre értékes részleteket az egyes épületeken, pedig ha felfelé is tekintenének, érdekes világ tárulna eléjük; díszítések, kőbabák, mintázatok, feliratok bukkannak elő, amelyek figyelemre és megőrzésre méltóak.

IPARI ÉS SZOLGÁLTATÓ ÉPÜLETEK

Az átalakuló területek gazdasági jellegű beépítéseinél a telkek mérete és a beépítés módja az üzemi funkcióhoz igazodjon. Az épületek arányai, részletei és anyaghasználata a funkciót tükrözze.

Az épületek megjelenése a tájban vagy települési környezetben– bár nem feltétlenül előnyös – megfelelő építészeti formálás és rendezettség mellett elfogadható. Kerülendő az élénk színek használata.

- Az épületek kialakításának fő szempontjai:
- Terephez, környezethez való illeszkedés
- Egyszerű tömegformálás

A területeken az átalakulást, valamint új beépítésre szánt területek kialakulását, nagyobb épületállomány megjelenését nem lehet és nem is kell megakadályozni, hiszen ez a lakosság megváltozott életmódjának, igényeinek ill. a település gazdasági fejlődésének természetes következménye.

A fejlesztések során törekedni kell arra, hogy az újabb gazdasági területek a már meglévő ilyen funkciójú területek közelében helyezkedjenek el, mert így a természet közeli területek kevésbé lesznek az esetleg káros hatások által érintve. Az új fejlesztési területek kialakítása, meglévő területek fejlesztése során kötelező telken belüli védőfásítással, esetleg védőerdők telepítésével kívánatos elősegíteni a fejlesztések tájba vagy települési környezetbe való illesztését.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

A táj sokszínűségét adó természet közeli élőhelyek az erdők, rétek, legelők fenntartása kiemelten fontos feladat. Meg kell őrizni azok érintetlenségét. Meg kell tartani és lehetőleg növelni kell a vízfolyásokat, utakat kísérő erdősávok, ligetek területét. Törekedni kell arra, hogy az erdőterületek ne csökkenjenek.

Külterületen elsőrendű fontosságú a település táji megjelenésének védelme. Javasolt a szántók és rétek mentén a szegélyek, védőfásítások pótlása, új védőfasorok telepítése. Ezek alapvető fontosságúak a táj jellegének megőrzéséhez.

A beépítésre nem szánt területeken, különösen a Hanság területén megjelenő épületek, építmények esetében törekedni kell a természetes anyagok használatára, a rikító színhasználat kerülendő.

MAI PÉLDÁK

A kortárs építészet igényes, szép, jó arányú épületekkel képviselteti magát a városban, főleg a gazdasági kisvasút helyén kialakult Cseresznye-soron, amely az elmúlt tíz évben épült be, továbbá elszórtan a városban találhatunk még jó példákat, amelyek követendők lehetnek. Megjelennek a vakolt burkolatok, illetve sima vagy durva felületű kőburkolatok, valamint a színes térkőburkolatok. A sima vakolt felületeknél a fehér dominál, ezzel a színnel lehet elérni a legjobban a modern hatást.

UTCÁK, TEREK

A településkép javításához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás, a rendezettség érzésének elérése már fél siker. A közterületek megfelelő fenntartása, a már nem használt közterületi elemek elbontása látványos előrelépést jelenthet.
Fontos odafigyelnünk a folyamatosan átalakuló településszélek rendezésére.
A település vonalas elemei vezetik a tekintetet, felfűzik a települést alkotó elemeket, ezért harmonikus, egységes kialakításuk fontos. A településen áthaladók leginkább e vonalakon haladva alakítják ki a településről alkotott képüket.
Külön figyelmet kell fordítani az infrastruktúra hálózat elemeinek kiépítésére, nyomvonal-vezetésére, felszíni és felszín alatti elemeinek tájba illesztésére is.
Egy településen fontos arculati elem a növényzet különböző megjelenési formái; egy fafajból álló fasorok az utak mentén, zöldterületek, vízparti területek, ezek mind megtalálhatók Kapuváron is.

Boels

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

Az utcaképhez a hirdetőtáblák, reklámfelületek, cégérek is ugyanúgy hozzátartoznak, mint az épületek vagy a növényzet. De hogyan hirdessük portékánkat, szolgáltatásunkat úgy, hogy az ne legyen meghökkentő? Hiszen elsősorban a figyelemfelkeltés a célunk, és nem a járókelők rosszallásának kiváltása. A hirdetés lényege a tájékoztatás, amelyet utcaképbe illően is megtehetünk. Ha lehetőségünk van egy szebb utcakép, településkép megteremtésére, miért ne élnénk a lehetőséggel?
Cégér, cégtábla elhelyezésekor elengedhetetlen, hogy az alkalmazkodjon az épület jellemzőihez, anyaghasználatához.

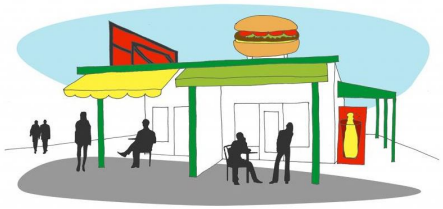

A fényszennyezés elkerülését szolgáló szabályozás javaslata a LONNE ajánlásokat alapul véve Kapuváron

El kell kerülni az 500 nanométernél rövidebb hullámhosszúságú fényt tartalmazó világítást. Ennek megfelelően 3000K alatti érték javasolt a kültéri világítás színhőmérsékletére.

A világítótestek ernyőzése olyan legyen, hogy a fényt oda irányítsa, ahol arra szükség van: Megfelelő ernyőzés esetén a kibocsátott fényt nem látjuk közvetlenül. A megfelelően irányított fény nem jut a gyalogosok, járművezetők szemébe, az épületek ablakai felé vagy éppen az égbolt irányába.

Az utcákat amennyire csak lehet egyenletesen, és amennyire csak lehet, alacsony intenzitással világítsuk meg: Vidéki utakon a 0,3 cd/m² fénysűrűség elegendő, amely kb. 4 lux megvilágítással elérhető. Ez az EU útvilágítási szabványoknak (EN13201) megfelelő legalacsonyabb útosztály. Az EU szabványok gyakran sokszor erősebb megvilágítást ajánlanak, mint ami jelenleg a legtöbb európai településen megvalósult.

Igazítsák a kültéri világítást a tényleges használat idejéhez. Este 10 óra, vagy éjfél után jóval kevesebb fényre van szükség, ennek megfelelően az közvilágítás fénye csökkenthető. A megvilágítási szintek akár 50-80%-os csökkentése is lehetséges. A nem közcélú világítást teljesen ki kell kapcsolni, ha nincs arra közvetlen szükség.

ÜZLETPORTÁLOK, KIRAKATOK

A településen üzletportálok, kirakatok kialakításánál ügyelni kell az utcaképbe illeszkedő anyaghasználatra, törekedni kell az egész épület megjelenéséhez illő, azt el nem nyomó feliratok, díszítések alkalmazására. Kerülni kell a nyilászárók, üvegportálok nagy felületének matricázását és a rikító színeket.

IMPRESSZUM

KAPUVÁR VÁROS ÖNKORMÁNYZA TA
www.kapuvar.hu
9330 KAPUVÁR, Fő tér 1.
Telefon: 96/596-001
Polgármester: Hámori György
polgarmester@kapuvar.hu
Főpítész: Gyárfás Henriett
gyarfas.heni@gmail.com
Városfejlesztési osztályvezető: Vertetics István
fejlesztes@kapuvar.hu

SZERKESZTETTE: Tóth Csaba, Talent-Plan Kft.
SZÖVEG: Gyárfás Henriett, Tóth Csaba, Németh Gyula, Somfai Attila,
www.gymsmo.hu, Kapuvári ITS Megalapozó vizsgálat
FOTÓ: Tóth Csaba, Németh Gyula, www.kapuvar.hu, www.digitalisrabakoz.hu,
www.inforabakoz.hu, www.panoramio.com, http://www.floratermalfurdo.hu
www.wikipedia.org, www.mapire.eu
GRAFIKAI TERVEZÉS: Tóth Csaba
talent_plan@arrabonet.hu
Kapuvár, 2017.

Kapuvár egyedi tájértékei (A Fertő-Hanság Nemzeti Park adatszolgáltatása alapján)

Sorszám	Név	Pontos helyszín	Hrsz	Főbb jellemzők	Kor, keletkezés időpontja
1	Osli-égeri mocsárciprusos	Osli-égeres, Mulató-allé	0542/1c	0,3 hektár kiterjedésű mocsárciprus erdőfolt.	1950 körül
2	Öntésmajori fenyves	Öntésmajor településtől délre kb. 1 km-re a közlekedési út mentén	0626/b	Idős feketefenyő facsoport.	1920-as évek
3	Kis-Répce - Répce bújtató	Kapuvár, "Delta-autóspihenő"	0365/1	Betontámfalas orsós zsilip a Kis-Répce csatornán, mely felett falazott mederben halad át a Répce-folyó. Közvetlen közelében magasles, pihenőpark és mocsárciprus sor található.	1910
4	Öntésmajori hársfasor	Öntésmajor keleti faluvégtől északra	0593/1	1 km hosszúságú nagylevelű hársfasor.	1900-1920 között
5	Öntésmajori jegenyesor	Öntésmajor délnyugati oldala	0614/1	Kb. 500 m hosszú jegenyenyárfasor idős feketenyár egyeddel.	1900-1920 között
6	Földvármajori-platánsorok	Öntésmajor-Földvárdombi összekötő út	0188/1	Nagyméretű idős platánsorok.	1900 körül
7	Róka-tói Erdészház	Róka-tó; Kis-Répce mellett	0433/5d	Esterházy stílusban készült 2 lakásos erdészház, kiegészítő épületekkel (pl. istálló, XX. századi kerekes kút).	1880 körül
8	Szilágyi-házi mamutfenyő csoport	Egykori Szilágyi erdészház kertje a Kis-Rába folyó partján	0544	18 db, körülbelül 25 m magas, 40-150 cm törzsátmérőjű mamutfenyő.	1900 körüli ültetés

9	Szent Kereszt köztemető	Kapuvár, Osli utca		három párhuzamos dupla hársfasor vezet végig az temető útjai mellett, ravatalozó, előtte feszület, mely két idős hársfa között áll.	Ravatalozó 1908, feszület 1900
10	Fasor	Kapuvár, Kis-Rába mellett		Az egyik oldalt vadgesztenye a másik hársfasor.	Nem ismert
11	Temető	Kapuvár, Rákóczi Ferenc utca		Feszület és kápolna is található a területén.	Feszület 1913ban renoválták
12	Templom	Kapuvár, Rákóczi F. u. és a Templom köz sarkán		Templom falon I. világháborús emlékmű, előtte feszület és Szűz Mária szobor.	Feszület 1860, Szobor 1908
13	Lakóház	Kapuvár, Kossuth Lajos 62.		Idős téglaépítésű, hagyományos stílusban épült lakóház, előtte elszáradt fenyő áll. Az épület az útra merőlegesen áll, boltíves tornácos kialakítású, fala sárgára van festve, a tetejét eredeti szalagcserép fedi. Az utcafronton két kisméretű ablaka van, melyek kerete zöldre van festve.	1950-es évek
14	Hársfasor	Kapuvár, Széchenyi utca		Idős hársfákból álló szép fasor.	Nem ismert
15	Vízimalom	Kapuvár, Széchenyi István utca		Öreg vízimalom épület a Kis Rábán.	Nem ismert
16	Tó	Kapuvár, Vörösmarty M. utca		Idősebb, felhagyott bányató, a szélén nádassal, mellette hársfák és nyárfák állnak.	Nem ismert
17	Szent István szobor	Kapuvár, Győri úton		A Kis Rába partján áll a szobor, parkosított, virágos, szép környezetben.	2000
18	Honfoglalás 1100 évfordulós emlékmű	Kapuvár, Győri úton		Parkosított környezetben álló 7 db kopjafa a 7 vezér emlékére állítva.	Nem ismert

19	Hársfasor és Szentcsalád szobor	Kapuvár, Damjanich utca		Szép hársfasor, melyben Szentcsalád szoboregyüttes áll. A szoboregyüttes kőből faragott, vékony faragott kő oszlopon áll, amely a járdához van betonozva. A tartóoszlop rész 2 m magas, ezen álla a szobor. A szobor és az oszlop is fehérre van meszelve. Felirata: "Isten dicsőségére elhunyt hitvesének Bársony Antalnak és lelki üdvösségéért ajánlja Vargyas Anna." A tartóoszlop közepére egy vas lámpa is rögzítésre került.	1900
20	Feszület	Kapuvár, Felsőmező-Damjanich utca kereszteződése		Két idős vadgesztenyefa alatt álló feszület, egy kis téren. Helyi védelem alatt áll. A feszület kőből faragott, egy szintén kő talapzaton áll, melyben félköríves fülkében egy Mária szoboralak látható. A feszület fehérre volt valaha meszelve, a betűket fekete festéssel emelték ki rajta.	Nem ismert
21	Lakóház	Kapuvár, Árpád utca 9.		Idős lakóház, melynek a sarka meg van süllyedve. Előtte száradófélben levő diófa áll. A ház a kialakult utcafronttól beljebb áll.	Nem ismert
22	Lakóház	Kapuvár, Árpád utca 23.		Idős lakóház, mely előtt 2 diófa áll, a kertjében kerekeskút található.	Nem ismert
23	Szentháromság kápolna a Vámnál	Kapuvár, Petőfi Sándor utca kiér a Főútra		Rendezett környezetben álló felújított kis méretű kápolna.	1823
24	Feszület	Kapuvár, Szent István király út		Elhanyagolt, idős kőből fatagott feszület közepes magasságú faragott talapzaton. A talapzat faragása kapu motívumot mutat. A talapzat tetején, a kőkereszt tövében két oldalt imádkozó Mária és egy másik, férfi szoboralak látható.	1894

25	Szentháromság szobor	Kapuvár, Damjanich utcán kifele menet a városból	0175	Helyi védettség alatt álló szentháromság szobor kerítéssel körbekerítve, mellette két platánfa áll. A szobor kőből faragott, fehér meszeléssel színezték, a betűk fekete festéssel vannak rajta kiemelve. Közepes magasságú talapzaton kb. 1,5 m magas korinthoszi faragású oszlop áll, melynek tetején látható a szobor.	1899
26	Útmenti diófasor	Kapuvár, A városon kívül Kistölgyfamajor felé vezető úton a kereszteződés előtt	0195/1	Középkorú fákból álló, időnként hiányos, középkorú diófasor az út mentén. A fasor az út nyugati oldalán van, csak egyoldalt.	Kb. 50 év
27	Földvármajori-hársfasor	Kapuvár, Földvármajor felé vezető úton	0188/1	Idős hársfasor a Földvár-majori út mentén.	Nem ismert
28	Bányató	Kapuvár külterület, Damjanich utca folytatásán	0296; 0295/6a; 0295/6b	Mesterségesen kialakított, magántulajdonban levő tó, a túloldalán nyaralóval, a vízen csónakkal.	Nem ismert
29	Kistölgyfamajor	Kapuvár, Kistölgyfamajor	0344/3; 0344/11; 0195/2; 0344/10b	Régi, lakott majorsági épület.	Nem ismert
30	Fasor	Kapuvár külterület, Kistölgyfapuszta, a csemetekert melletti út mentén	0390/5; 0390/8; 0386/a; 0341/a	Az út két oldalán álló dupla fasor, az északi oldalon nyárfákkal, a délin hársakkal.	Nem ismert

31	Miklósmajor	Kapuvár, Miklósmajor	0413/1; 0413/2; 0414/1	Elhanyagolt környezetben álló idős határőrségi épület, körülötte idős fákkal (kőrisek, nyarak). Az épület téglalap alaprajzú, tégla építésű kétszintes. Falai sárga festésűek, a tetőt szalagcserép fedi. A tetőn egy kisebb, egy szint magasságban kiemelkedő tornyocska áll, szintén cserép fedéssel.	Nem ismert
32	Deltai pihenő	Kapuvár, Miklósmajor-Tőzeggyármajor közötti úton		Út mentén, erdei környezetben kialakított pihenőhely, benne idős feketediók állnak.	Nem ismert
33	Fenyőcsoport	Kapuvár, Delta pihenő után balra a földes útra rákanyarodva	0431/a	Szép, idősebb fákból álló fenyőcsoport.	Nem ismert
34	Dupla hársfasor	Kapuvár, Rákóczi Ferenc utca		Út mellett álló dupla hársfasor.	Nem ismert
35	Parkerdő	Kapuvár, Főút mentén Csorna felőli vége		Ritka állásban telepített, nagy területű, fiatal parkerdő.	Nem ismert
36	Kápolna	Kapuvár, Osli határában		Idős, kis méretű, téglalap alaprajzú kápolna a külterületen, előtte idős hárssal, mellette nagyobb kiterjedésű akácos-kőrises vízállásos terület található. A kápolna tégla építésű, vakolt, sárga és fehér színnel kombinált festéssel. Torony helyett egy tornyot imitáló, vastagított tűzfal magasodik az elején, mely boltíves ablakkal van áttörve, benne valaha harang is lehetett.	1860
38	Diófasor	Kapuvár, Osli-Kapuvár között	0656	Az út két oldalán álló dupla diófasor, amely helyenként hiányos és néhol akácfa is található benne.	Nem ismert

39	Feszület	Kapuvár külterület, az Osli felé vezető út mentén a diófasorban	0656	A diófasor közepe körül, az út északi oldalán álló kőkereszt.	1923
40	Platánfasor	Kapuvár, Öntésmajor felé vezető úton	0188/2; 0310/8; 0186/77; 0623/10; 0626/1; 0620/; 0623/11	Szép, idős platánokból álló fasor az öntésmajori út mentén.	Nem ismert
41	Kapuvári vár és park	Kapuvár, Fő tér		Gondozott, helyi védettségű park, mellette kastélyépülettel, melyben múzeum található.	első említés 1162, többször átépítve
42	Római katolikus templom és park	Kapuvár, Fő tér		Gondozott park a város központi csomópontjánál, közvetlenül mellette egy templom áll (Szent Anna templom).	1808
43	Idős faegyed	Kapuvár, Vasút sor, vasút előtt		Idős, beteg hársfa, amely helyi védettség alatt áll.	kb. 90 év